

1 października 2024 r.

Pan
Donald Tusk
Premier RP

al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

Szanowny Panie Premierze,

w imieniu ponad 80 organizacji społecznych i ruchów obywatelskich zajmujących się ochroną przyrody, apelujemy o likwidację w Puszczy Białowieskiej strefy 4 UNESCO, w której dopuszczalna jest gospodarka leśna.

Podjęcie działań eliminujących gospodarkę leśną (w tym zwłaszcza pozyskania drewna i sztucznych nasadzeń) na tym terenie jest niezbędne w świetle wymogów ochrony przyrody Puszczy Białowieskiej jako obiektu Światowego Dziedzictwa UNESCO oraz zobowiązań polskiego rządu do wyłączenia 20% najcenniejszych lasów z użytkowania gospodarczego.

Puszcza Białowieska jest unikatowa na skalę Europy i Świata. To ostatni na niżu Europy las naturalny, który zachował ciągłość pokrywy leśnej od ostatniego zlodowacenia tj. od 11 tys. lat. Z uwagi na długą historię ochrony, umożliwiającą przebieg naturalnych procesów przyrodniczych, Puszcza Białowieska jest jednym z najcenniejszych lasów Starego Kontynentu. Występuje tu najliczniejsza w stanie dzikim populacja żubra, gatunki reliktowe dla lasów pierwotnych (dzięcioł biało-grzbiety, dzięcioł trójpalczasty, sóweczka, włośchatka, chrząszcze saproksyliczne), obserwowane są wszystkie fazy rozwojowe lasu - od zbiorowisk pionierskich po fazy terminalne drzewostanów, z dużą ilością starych drzew o wymiarach pomnikowych. Puszcza Białowieska to także jedna z najważniejszych w Polsce ostoi grzybów wielkoowocnikowych - na obszarze wielkości 0,2% powierzchni Polski znajduje się ponad 40% jej przedstawicieli, wśród których ponad 200 gatunków to taksony znane wyłącznie z tego terenu. Czyni to z Puszczy Białowieskiej miejsce unikalne w skali globu - a jej ochronę, sprawę nadrzędną.

Do końca 2024 r. mają zostać sfinalizowane prace zmierzające do przyjęcia Zintegrowanego Planu Zarządzania Obiektem Światowego Dziedzictwa UNESCO, który będzie wyznaczać standardy ochrony i udostępnienia Puszczy na kolejne 20 lat. Dalsze funkcjonowanie gospodarki leśnej w ramach strefy 4 będzie powodować liczne konflikty na linii Lasy Państwowe - ochrona przyrody - społeczeństwo. Należy zauważyć, że od 2018 r. na terenie Puszczy Białowieskiej nie prowadzi się gospodarki leśnej związanej ze ścinką i usuwaniem drzew. Dzięki zaniechaniu gospodarczego użytkowania Puszczy, las ten się odradza przez naturalne odnowienie niemal wszystkich gatunków lasotwórczych, które zwiększa odporność tego ekosystemu na zaburzenia. Powrót do stanu sprzed 2018 r.

oznaczać będzie ingerencję w siedliska chronionych gatunków i zniweczy spontaniczną renaturyzację ekosystemów leśnych przez zaburzenie naturalnej dynamiki i uproszczenie struktury tego lasu. Powrót do wycinek, nawet jeżeli będą nazywane działaniami ochronnymi, nie spotka się także ze społeczną akceptacją – z badań opinii publicznej ze stycznia 2024 r. wynika, że aż 89% Polek i Polaków domaga się ochrony całego obszaru Puszczy Białowieskiej.

Utrzymanie wysokiej różnorodności biologicznej Puszczy Białowieskiej i ochrona procesów przyrodniczych wymaga zaniechania prowadzenia w tym lesie gospodarki leśnej. Taką możliwość daje przeniesienie wszystkich leśnych fragmentów strefy 4 do strefy 3, w której gospodarka leśna nie jest dopuszczalna. Jest to w pełni zgodne z wymogami ochrony przyrody, ponieważ zdecydowana większość strefy 4 to drzewostany stare, naturalne lub w fazie regeneracji oraz zgodne z siedliskiem. Jest to także zgodne z wytycznymi UNESCO. Eksperti UNESCO i IUCN, po misji reakcyjnej z marca 2024 r. w swoim raporcie wskazują, że ostatecznym celem długoterminowym zarządzania Obiektem jest przywrócenie naturalnego starolasu na całym terenie Obiektu, bez konieczności podejmowania działań z zakresu aktywnej gospodarki leśnej.

Należy nadmienić, że likwidacja strefy 4 nie będzie wiązać się z ograniczeniami dla społeczeństwa. Strefa 3 jest w pełni dostępna (także poza szlakami) dla mieszkańców i turystów. Zwiększenie strefy 3 nie wpłynie także na podaż drewna ponieważ od 2018 r. mieszkańcy zaopatrują się w łatwo dostępny i tańszy surowiec poza Puszcza Białowieską. Wyeliminowanie gospodarki leśnej i pełna ochrona Puszczy Białowieskiej zakończy etap konfliktów i umożliwi spokojny i bezpieczny rozwój społeczno-gospodarczy w oparciu o wyjątkowe walory przyrodnicze Puszczy Białowieskiej. Zdecydowane kroki w kierunku likwidacji gospodarki leśnej w Puszczy są niezbędne, ponieważ Polsce nadal grozi wpisanie tego obiektu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w zagrożeniu. Byłby to międzynarodowy blamaż, na który nie możemy sobie pozwolić.

Na koniec podkreślamy, że gdzie jak nie w Puszczy Białowieskiej deklarowana przez Pana Rząd potrzeba wyłączenia 20% najcenniejszych lasów z użytkowania gospodarczego jest w pełni zasadna i powinna zostać zrealizowana. Najcenniejszy las w Europie nie może być wycinany na opał i deski. Tę decyzję należy podjąć teraz, gdy trwają prace nad przygotowaniem dokumentów dotyczących przyszłości Puszczy Białowieskiej. Liczymy, że Pan Premier wesprze ochronę unikatowej przyrody Puszczy i zapisze się w historii jako jej odważny obrońca, tuż obok Władysława Szafera czy Hugo Conwentza.

W imieniu sygnatariuszy,

Radosław Ślusarczyk
Pracownia na rzecz Wszystkich Istot

Do wiadomości

- Pani Paulina Hennig-Kloska, Ministra Klimatu i Środowiska
- Pan Mikołaj Dorożala, Główny Konserwator Przyrody
- Pan Adam Juchnik, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
- Pan Marcin Stoczkiewicz, Dyrektor Instytutu Ochrony Środowiska - Państwowego Instytutu Badawczego
- Posłowie i Senatorowie RP
- ogólnopolskie i lokalne media

Sygnatariusze:

- Pracownia na rzecz Wszystkich Istot
- Fundacja Greenpeace Polska
- ClientEarth Prawnicy dla Ziemi
- Extinction Rebellion Polska
- Obóz dla Puszczy
- Inicjatywa Dzikie Karpaty
- Młodzieżowy Strajk Klimatyczny
- Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
- Koalicja Klimatyczna
- Rodzice dla Klimatu
- Akcja Demokracja
- Towarzystwo na rzecz Ziemi
- Fundacja Instytut Spraw Publicznych
- Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju
- Wspólny Las
- Fundacja Dla Przyrody
- Towarzystwo Przyrodnicze "KAWKA"
- Zielony Pierścień Warszawy
- Fundacja Nowa Obecność
- Stowarzyszenie Ochrony Sów
- Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA
- Stowarzyszenie Prawo do Przyrody
- Fundacja na Rzecz Prawnej Ochrony Zwierząt i Kontroli Obywatelskiej "Lex Nova
- Opolskie Towarzystwo Przyrodnicze
- Fundacja Leśni Agronauci
- Stowarzyszenie Carpatica
- Stowarzyszenie Stołeczne Towarzystwo Ochrony Ptaków
- Future Food 4 Climate
- Instytut Myśli Wolnościowej
- Fundacja Aquila
- Spółdzielnia Leśnych Praktyków Waldpark Zabrze-Rokitnica
- Szukam w lesie
- MOKUDO Leśne Kąpiele
- Stowarzyszenie Nasz Las Tulecki
- Stowarzyszenie Olszówka

- Fundacja Szkatułka
- Fundacja Noga w Łapę
- Fundacja Szklane Pułapki
- Ratujmy kleszczowskie wąwozy
- Teraz Lasy
- Inicjatywa Lasy wokół Mikołowa
- Green REV Institute
- Wspólny Las - Lasy Uzdrawiskowe
- Koalicja Las Jest Nasz Pomorze Gdańskie
- Stowarzyszenie MODrzew - Monitoring Obywatelski Drzew
- Grupa "Las Wiączyński" Ratujmy Las Mokrzański
- Polski Klub Ekologiczny w Gliwicach
- Fundacja GAP Polska - Plan Globalnego Działania na rzecz Ziemi
- Mała i Rozlewisko - Daniel Petryczkiewicz
- Stołeczni Opiekunowie Drzew - Toruń
- Stowarzyszenie na rzecz ochrony lasów i zwierząt "Duch Lasów"
- Fidelis Siluas
- Dzika Fosa Miejska
- Polski Klub Ekologiczny Oddział Gdańsk
- Stowarzyszenie MULTIFORM
- Fundacja Inter Art - Artystyczna Grupa Wsparcia
- Fundacja Bycie w Lesie
- Las Tenczynek
- Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki
- Stowarzyszenie Protest Porszewice
- Stowarzyszenie Atmosfera
- Fundacja Nexus
- Fundacja Przestrzeń do życia
- Fundacja Przyjaciół Młodzieżowego Strajku Klimatycznego
- Inicjatywa Lokalna Między Drzewami
- Fundacja Strefa Zieleni
- Zooedukacja
- Stowarzyszenie Okolica
- Zielone Wiadomości
- Fundacja Zielone Światło
- Stowarzyszenie Kongres Kobiet
- Grupa Badawcza Ptaków Wodnych KULING
- Spółdzielnia Ogniwo
- Siła Lasu
- Fundacja Warsztat Zmiany
- Fundacja Edukacji Leśnej Drzewice
- Azyl dla Jeży w Solcu Kujawskim
- Fundacja JeKo "Jak Jeż z Kotem"
- Stowarzyszenie Przyjaciół Dorzecza Gwdy
- Zielony Instytut
- Stowarzyszenie Rzeczniczki Przyrody
- Stowarzyszenie Wolna Winnica

GREENPEACE

ClientEarth[®]
Prawnicy dla Ziemi

**RODZICE
DLA KLIMATU**

INSTYTUT SPRAW
PUBLICZNYCH

